

Catasetum cristatum

Lindl., Trans. Hort. Soc. London 6: 83 (1825).

Synoniem

Catasetum cornutum Lindl., Edwards's Bot. Reg. 26(Misc.): 77 (1840).

Catasetum cristatum var. *stenosepalum* Rchb.f., Ill. Hort. 34: 71 (1887).

Vindplaats

Trinidad, Venezuela, Brits-Guyana, Suriname en in het Amazonegebied en Para van Brazilië.

Beschrijving

Pseudobulben 12 bij 2,5 cm; bladeren 30 bij 8 cm, en de mannelijke bloemstengel is 30 - 50 cm lang en is wat gebogen. Het bloemsteeltje is recht en met het vruchtbeginsel samen 3-5 cm lang. De sepalen van de bloem zijn lancetvormig, spits, ongeveer 3 cm lang en 5 - 9 mm breed, groen met kastanjebruine vlekken. De dorsale sepaal staat rechtop evenals de petalen. De laterale sepalen zijn teruggeslagen en uiteenwijkend. De petalen zijn eveneens lancetvormig, spits, maar wat scheef, bolvormig;

de kleur is dezelfde als die van de sepalen. Ze zijn ruim 2,5 cm lang en 5 á 6 mm breed.

De lip is vlezig, ongeveer 2 cm lang en 6 mm breed; hij is langwerpig en min of meer stomp aan de punt.

De schijf van de lip is diep uitgehold en vormt zo een stompe spoor; tussen de spoor en de basis staat een naar voren gebogen hoorn en naar de top toe een van papillen voorziene kam; de randen zijn in vlezige, stompe papillen verdeeld, die aan de top vertakt zijn. De bovenkant van de lip heeft een groene ondergrond met daarop witte of groen-witte papillen, die een bruin puntje hebben. De zuil is vlezig, 2 cm lang en heldergroen van kleur, soms met kastanjebruine randen en een spitse gebogen snavel.

De antennen lopen evenwijdig en reiken tot de basis van de spoor. Bij het aanraken van die draden springt het apparaat, waarin het stuifmeel zit, weg.

De vrouwelijke bloemen komen sterk overeen met de mannelijke maar hebben iets minder vlekken op de petalen. De lip is meer geelgroen.

Verwisselingsmogelijkheden

De plant en vooral de bloem vertoont nogal overeenkomst met *C. barbatum* Lindl. De verschillen zijn echter duidelijk en opvallend. In de eerste plaats zijn de papillen op de lip veel vleziger en stomper. Ten tweede heeft *C. barbatum* bij het uiteinde van de lip een min of meer getande callus en dan is er ook nog het kenmerk, dat bij de determinatie gebruikt wordt: De rand van de lip van *C. barbatum* heeft sierlijke, bijna haarvormige aanhangsels

Cultuur

De cultuur van deze plant levert geen moeilijkheden. Als de pseudobulbe groot genoeg is, volgt er altijd een bloemtak. We kweken deze plant, evenals de andere *Catasetums* in de warm-gematigde kas met behoorlijk wat licht en in een niet te vochtige omgeving. Bij te vochtige potkluit en te hoge

vochtigheidsgraad verrot de uitloper en gaat ook de knol aan verrotting ten gronde. Verpotten doen we om de 2 jaar. Bij langer wachten loop je de kans, dat het potmengsel te oud wordt en bederft, waardoor de plant niet genoeg voedingsstoffen kan opnemen om te bloeien. Als oppotmateriaal gebruiken we gewoon varenwortel, veenmos en geknipt beukenblad.

Bloeitijd

De plant krijgt in oktober naast de volgroeide pseudobulbe de bloemtak, waarvan de bloemen in januari opengaan.

Wetenswaardigheden

Lindley gaf deze *Catasetum* de naam *C. cristatum* in verband met de kam, die op de lip aangetroffen wordt (crista betekent kam). Er zijn wel enkele synoniemen bekend, maar die kom je in de literatuur niet meer tegen. Het zijn: *C. cristatum* var. *monstruosum* Hook 1837 en *C. cornutum* Lindl. 1840. *C. cristatum* behoort tot het subgenus *Ortho-catasetum* (gewoonlijk eenslachtige bloemen) tot de sectie *Isoceras* (met parallelle antennen) en tot de groep *Barbatum* (vanwege de baardvormige aanhangsels op de lip)

Literatuur

Foldat: *Flora de Venezuela*.

Mansfeld: *Repertorium specierum novarum regni vegetabilis, Die Gattung Catasetum XXX en XXXI*.

Hoehne: *Flora Basilea*.

Pabst en Dungs: *Orchidaceae Brasiliensis Deel I*

Bron

Orchitheek NOV 1986 – 2020

Tekst: Chr. Branger april 1982

Foto's: Chr. Branger

Tekening: